

VIZE, KTERÉ SE STÁVAJÍ REALITOU

1. Pane doktore, postoupili jsme o další rok dále. Jak byste zhodnotil rok 2009 z pohledu farmacie? Co vás překvapilo?

Překvapila mě velká nestabilita v ekonomice, politice a samozřejmě také ve farmacii. V takové situaci si nemůže být nikdo a ničím jistý. Navíc ve jménu byznysu jsou dnes někteří lidé schopni čehokoliv, a to je ve zdravotnickém prostředí nepřijatelné. Opravdovým šokem byl krach firmy Delpharma, respektive požadí, které pozvolna vychází na povrch. Ostatně více informací k tomuto případu je uvedeno na jiném místě přímo v tomto čísle.

2. Společnost Edukafarm se již déle než rok specializuje na problematiku probiotik. V této oblasti Edukafarm publikoval například „probiotické desatero pro lékárníky“, které si našlo rychle cestu do lékáren. Jak ovlivnil tento dokument kvalitu doplňků stravy s obsahy probiotik na trhu?

Myslím, že naprosto zásadně, protože některé probiotické přípravky jsou lékárníkům prezentovány bez hlubšího odborného povědomí o vlastnostech obsažených probiotických kmenů. Některé firmy, ve snaze prodat takový přípravek, vymýšlejí marketingové příběhy, které nejsou založeny na odborném poznání, a proto působí někdy až komicky. Na poli probiotik opravdu vládne chaos a nastavení kvality podle desatera zajišťuje alespoň základní požadavky na kvalitu probiotických doplňků stravy. Jistěže za ten chaos jsme jako lékárníci také zodpovědní, jelikož dost často vůbec nevyžadujeme od výrobců doložení například doby použitelnosti či rezistence probiotik vůči antibiotikům farmaceutickou dokumentací.

3. Můžete rozvést problematiku kvality používaných probiotik na „mezinárodním“ trhu z pohledu European Food Safety Agency (EFSA)?

EFSA posuzuje oprávněnost zdravotních tvrzení u probiotik a zatím většinu zamítá zejména kvůli tomu, že nejsou kupříkladu humánního původu, kvůli nedostatečné dokumentaci deklarovaných vlastností atd. Nejvíce viditelným případem firma je Danone, jejíž reklama byla ještě donedávna v rozporu se zdravotními tvrzeními, která uváděla. Taková tvrzení přes EFSA neprošla.

4. Jaký předpokládáte vývoj v oblasti probiotik do budoucna na základě spolupráce s Università degli Studi di Camerino, která se specializuje na selekci a vývoj nových probiotických kmenů?

Rozhovor s PharmDr. Zdeňkem Procházkou, ředitelem společnosti Edukafarm

To narážíte na naši více než roční spolupráci v oblasti výzkumu a vývoje dvou velmi slibných probiotických kmenů, které vámi zmiňovaná italská univerzita izolovala. Na základě našich momentálních zkušeností bych si troufl říci, že vývoj v této oblasti se zřejmě definitivně ubírá cestou specializace konkrétního probiotika na konkrétní indikaci, a to podle zjištěných a klinicky doložených vlastností. Víme například, že *Bacillus clausii* je polyrezistentní na antibiotika, a proto je vhodný jako doplněk antibiotické léčby. Bohužel, naprostá většina jiných probiotických bakteriálních kmenů se touto polyrezistencí pyšnit nemůže, přesto jejich výrobci bez jediného průkazu tak činí a my taková probiotika v lékárnách pacientům doporučujeme, i když nejsou vůči antibiotikům odolná. Opět tedy platí to, co bylo řečeno v jedné z mých předchozích odpovědí. Je potřeba, aby výrobce svá tvrzení o odolnosti na dané spektrum v lékárně nejvíce vydávaných antibiotik skutečně doložil přímo dokumentací. Na Slovensku nedávno jeden výrobce naprosto bezostyšně deklaroval na letáku polyrezistenci vůči antibiotikům i přesto, že u daných probiotických kmenů nebyla nikdy tato širokospektrální odolnost prokázána. To už je opravdu vrchol drzosti a arogance. Takový výrobce nemá v lékárně vůbec co pohledávat.

5. I v roce 2009 společnost Edukafarm úspěšně oslovila množství lékárníků a farmaceutických asistentek v rámci tradičního projektu „Co lékárníci doporučují“.

6. Výsledky, které zpracovala nezávislá agentura CEGEDIM, vypovídají objektivně o smýšlení odborníků pracujících v lékárnách. Co vás na výsledcích překvapilo, co naopak potvrdilo vaše očekávání? Jaké trendy lze z výsledků vyvodit?

Začnu překvapením negativním, které se týká skupiny přípravků k imunostimulaci. Zde zvítězil přípravek bez jediné velké zaslepené klinické studie, přípravek, který se z celé EU prodává v lékárnách jen v Česku a na Slovensku, takže zkušenost s jeho používáním na úrovni účinnosti a bezpečnosti není velká. Přesto ho odborníci lékáren – jak ukázal průzkum – doporučují k imunostimulaci na prvním místě. Naproti tomu jedním z řady velmi příjemných překvapení je Saframyl na potlačení depresivních stavů. Tento přípravek se dokázal vyšplhat za rok svého působení na trhu na druhé místo ve své skupině, což je nebývalý úspěch, daný mimořádně dobrým farmakologickým profilem jeho účinné látky. Celkově řečeno, máme velkou radost z toho, že odborníci v lékárnách mají vlastní názor na OTC přípravky a nekopírují slepě marketingové tahy, které jsou v mnoha případech naplněny prázdnými hesly, protože nejsou založeny na odborné argumentaci, respektive na klinické a farmaceutické dokumentaci. Z toho máme určitě velkou radost, že odborníci v lékárnách mají vlastní názor, že dokážou – bez ohledu na kvantifikaci reklamy – ocenit prospěch OTC přípravku založený výhradně na jeho účinnosti a bezpečnosti. Myslím, že příkladem za všechny je celkový vítěz ankety, kterým se stal podle počtu obdržených hlasů Espumisan. Samozřejmě, v těsném závěsu následují ostatní přípravky, které také dostaly více než 50% hlasů a ve svých skupinách s převahou zvítězily. Nicméně nechávám na každém, aby si výsledky v tomto čísle prohlédl a vytvořil si vlastní názor.

6. Edukafarm tento rok slaví 10. výročí od svého založení. Desetiletá existence v oblasti vzdělávání je garancí kvality. Jak hodnotíte toto desetileté období?

Edukafarm byl skutečně založen před deseti lety s cílem pojmenovat tehdy nevyvinutý trh s OTC přípravky a vytěžit z něj pro lékárníky exkluzivitu na poli odborného poradenství zejména u samoléčení. S tímto záměrem jsme vydali publikace, stovky periodik a zorganizovali tisíce seminářů. Bylo to nesmírně konstruktivní období, kterého se účastnila řada medicínských a farmaceutic-

kých veličin, včetně farmaceutických a lékařských fakult. Také je potřeba zdůraznit, že pro naprostou většinu projektů jsme vždy zajistili sponzoring, takže finanční dostupnost byla pro všechny téměř absolutní. A to je zároveň snad jediné negativum této jinak krásné práce, že musíme každý den neustále usilovat o získání financí na edukační projekty. Z toho důvodu jsme založili lékárnou Aesculap a také inPHARM. Obě „dcery“ nám pomáhají financovat Edukafarm zvláště v těchto nejistých dobách, kdy farmaceutické firmy obecně ruší tiskovou reklamu a přestávají podporovat jakékoliv edukační aktivity.

7. Jak se chystáte desetileté výročí společnosti Edukafarm oslavit?

Nechceme to přehánět, na oslavy nejsme moc nastavení, ale jednu akci přece jen k tomuto výročí připravujeme. Je to OTC sympozium, které se uskuteční 10. 4. 2010 v hotelu Marriot v Praze. V rámci sympozia bude poprvé nabídnuto aktualizované vydání OTC publikace. Myslím, že toto je moment, jenž potvrzuje výjimečnost okamžiku, protože právě na zmiňované OTC publikaci jsme před deseti lety založili celou edukační éru Edukafarmu.

8. Jste mezi lékárníky známý jako zakladatel homeopatie v naší zemi. Objevuje se v této již zakotvené filozofii medicíny nějaká inovace či novinky, na které by se lékárníci mohli těšit?

Popravdě řečeno, medicína nízkých dávek vždy patřila k mým velkým koníčkům, kterému jsem se věnoval po celá devadesátá léta spolu s MUDr. Milošem Rýcem a dalšími kolegy. Tehdy jsme museli budovat vše od nuly, včetně vzdělávání lékařů a lékárníků, vydávání odborných publikací, ustanovení pravidel pro registraci, integrace homeopatik do zákona o léku atd. Samozřejmě, když člověk dělá jednu věc moc dlouho, unaví se a potřebuje změnu, novou inspiraci. Ten stereotyp mě opravdu ubíjel, alespoň takto jsem to vnímal, a proto na přelomu tisíciletí vznikl Edukafarm s mnoha projekty, které zasahují celé spektrum farmakoterapie. V této souvislosti mohu říci, že po dvaceti letech své práce s porozuměním nahlížím na všechny

konvenční i komplementární přístupy k léčbě a spatřuji v jejich kombinaci ten největší přínos pro pacienta. A byla do jisté míry velká náhoda, že jsem se v loňském roce ocitl v Miláně na konferenci Mezinárodní akademie pro fyziologickou regulační medicínu, kde firma GUNA poprvé oficiálně prezentovala své mnohaleté zkušenosti a klinické práce. Bylo to jako ve snu, protože to, co se přednášelo, naplňovalo moje dávné představy o moderní farmakoterapii, o integraci konvenční a komplementární medicíny. Tudy zcela určitě vede jedna z cest pro medicínu budoucnosti a jsem velmi šťastný, že jsme u toho, že tento revoluční přístup budeme moci českým a slovenským odborníkům ve zdravotnictví postupně prezentovat. Takže lékárníci se opravdu mají na co těšit.

9. Je neuvěřitelné, kolik projektů v oblasti vzdělávání Edukafarm zastřešuje: semináře, kongresy, sympozia, vydávání časopisů pro lékaře, lékárníky i laickou veřejnost. Novinkou je popularizace farmacie v televizním projektu „Léky a lékárná“ na TV Public. Jaký je cíl tohoto pořadu?

TV Public patří ke štitce mezi digitálními televizemi, každý si ji dnes může zdarma naladit. Dlouho jsme váhali přijmout nabídku na realizaci pořadu o zdraví, ale nakonec jsme na podzim minulého roku souhlasili a pustili se do nesmírně náročného projektu. Každý týden musíme natočit nějaké zdravotnické téma, každý týden pořad sleduje přes 300 000 diváků. Je to tedy velký závazek, který jsme na sebe vzali jen kvůli pokušení využít tohoto viditelného a účinného mediálního nástroje pro edukaci veřejnosti, pro zviditelnění práce odborníka lékární, pro propagaci farmacie jako takové. Jsem přesvědčený, že je načase vzít iniciativu do svých rukou a měnit pokřivený společenský obrázek lékárníka v očích veřejnosti.

10. Svě síly směřujete i do propagace a podpory konzultačních aktivit v lékárnách. Máte pro lékárníky nějakou novinku, na kterou se mohou v roce 2010 těšit z pohledu podpory konzultačních aktivit v lékárně?

Tato otázka souvisí s tou předchozí. Nemůžeme dělat jen promotion, ale musíme veřejnosti ukázat, že to myslíme opravdu vážně. Jak se říká, krásně řečnit umí v této naší malé zemi kdekdo, ale opravdu něco konkrétně vytvořit a systém obohatit tak, aby byl důvěryhodný, to už není vůbec jednoduché. Proto se snažíme přispět alespoň několika malými, ovšem konkrétními činy, aby naše lékárenství bylo pro lidi transparentní, aby nás považovali za skutečné odborníky. Nedávno jsme přišli na ČLnK s myšlenkou zavést do lékáren přístroj Quick Read, který lze použít pro včasný záchyt karcinomu tlustého střeva a konečníku. Celý projekt jsme také konzultovali s předními gastroenterology (prof. MUDr. Milanem Lukášem a dalšími), kteří nám poskytli velkou podporu. Nyní proběhne pilotní nasazení přístroje ve dvou lékárnách a poté věřím, že naše komora bude moci doporučit tento projekt všem lékárnám za jasně stanovených podmínek. Chci na tomto místě poděkovat viceprezidentovi ČLnK Michalu Hojnému za to, jak se k celé věci staví, kolik neviditelné práce tomuto projektu již věnoval.

11. Jste známý svými vizemi, které se stávají realitou. Odhalte nám své vize na rok 2010?

Vize vlastně zazněly v tomto interview. Na jeho závěr chci poděkovat všem kolegyním a kolegům v lékárnách, kteří nám fandí, chodí na semináře, kteří si předplácejí či předplatí toto periodikum, čímž podpoří naši každodenní a dost tvrdou práci, kterou realizujeme pro lékárníky a farmaceutické asistenty. A velmi děkuji také vám, že jako šéfredaktorka vedete časopis Edukafarm FarmiNews nejlépe za celou dobu jeho existence.

*Rozhovor vedla Mgr. Lucie Kotlářová,
šéfredaktorka Edukafarm FarmiNews*

OTC publikace - 3. aktualizované vydání

Můžete se těšit již v dubnu.

